

UCHWAŁA Nr XXII/193/2016
Rady Miejskiej w Raciążu
z dnia 01 grudnia 2016r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Raciąż na lata 2016 – 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2016r. poz. 446 z późn. zm.), oraz art.110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016r. poz. 930 z późn. zm.) oraz art. 6 ust.2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390) Rada Miejska w Raciążu uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Raciąż na lata 2016 – 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Miasto Raciąż.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Andrzej Wojciech Staniszewski

Załącznik Nr 1
do Uchwały XXII/193/2016
Rady Miejskiej w Raciążu
z dnia 01 grudnia 2016 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE MIASTO RACIĄŻ NA LATA 2016-2020

I. WSTĘP

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 został opracowany na podstawie:

Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).

Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny. Działania te narażają osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszają ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodują szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi. Przemoc często prowadzi do tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny, rzadko jest incydem jednorazowym.

Rodzaje przemocy:

- **przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia,
- **przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności,
- **przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu,
- **przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy,
- **zaniedbanie** – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych

Do przemocy dochodzi wówczas gdy znacząca przewaga siły jednej ze stron nad drugą np. przewaga siły fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, społecznej, zawodowej, prawnej. Relacje, w których najczęściej dochodzi do przewagi sił i przemocy:

- mężczyzna – kobieta,
- rodzic – dziecko,
- dorosły krewny – dziecko,
- dorosłe dziecko – starzejący się rodzic,
- starsze rodzeństwo – młodsze rodzeństwo,
- rodzina – chory/niepełnosprawny.

Wśród ofiar przemocy w rodzinie wyróżnia się także osoby starsze, niepełnosprawne i w jakikolwiek sposób zależne od pozostałych członków rodziny. Osoby zależne od innych ze swej natury: dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne narażone są na przemoc częściej niż osoby, które są w stanie zaspokoić swoje potrzeby same.

Częściej też ofiarami przemocy stają się kobiety niepracujące zawodowo, nie posiadające własnego źródła dochodu i zależne emocjonalnie.

W celu zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz pogłębiania społecznej świadomości mieszkańców Gminy Miasto Raciąż tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Tabela nr 1. Skutki przemocy w rodzinie u osób dorosłych doznających przemocy.

Szkody zdrowotne	Szkody psychiczne	Wpływ na zachowanie ofiary
<p>doraźne: lekkie lub poważne obrażenia ciała, stanu zdrowia.</p> <p>długotrwałe: wzrost częstości chorób somatycznych związanych ze stresem (ból głowy, żołądka oraz inne dolegliwości).</p>	<p>doraźne: przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność.</p> <p>długotrwałe: stany lękowe, w tym przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, bezradność.</p>	<p>- często zachowują się niezrozumiale, zmieniają zdanie i wycofują zawiadomienie o przestępstwie, bronią sprawcy</p> <p>- są to przejawy wyuczonej bezradności,</p> <p>- przekonane o bezskuteczności działań, poparte wcześniejszymi doświadczeniami,</p> <p>- bierność i rezygnacja jako wynik technik manipulacji, jakim ofiara była poddawana ze strony sprawcy, mających utrwalić w niej niską samoocenę i wzbudzić poczucie winy.</p>

Tabela nr 2. Skutki przemocy u dzieci doznających przemocy w rodzinie.

Szkody zdrowotne	Szkody psychiczne	Zachowanie
<p>Skutki doraźne: obrażenia ciała – siniaki, otarcia, oparzenia, obniżenie odporności i zaburzenia somatyczne,</p> <p>Skutki długotrwałe: schorzenia psychosomatyczne, skłonność do depresji.</p>	<p>Skutki doraźne: poczucie ciągłego strachu i zagrożenia, pozbawienie miłości, zaufania i bezpieczeństwa,</p> <p>Skutki długotrwałe: brak poczucia bezpieczeństwa, niski poziom kompetencji społecznych, deficyty intelektualne (deficyty w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywaniu konfliktów i kreatywności) problemów afektywno-behawioralnych (agresja, samoponiżanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew)</p>	<p>Skutki doraźne: Zaburzenia zachowania i agresywność, trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, trudności w relacjach rówieśniczych, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, nadużywanie alkoholu, narkotyków, dopalaczy.</p> <p>Skutki długotrwałe: Predyspozycje do stosowania przemocy w życiu dorosłym, skłonność do zachowań ryzykownych, uzależnienia</p>

Przemoc w rodzinie jest poważnym problemem społecznym, gdyż jest czynnikiem wzmacniającym występowanie dysfunkcji społecznych (uzależnień, przestępczości, wzrost liczby pacjentów służby zdrowia, spadek wydajności osób w wieku produkcyjnym, itd.)

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasto Raciąż

Charakterystyka problemu przemocy w Gminie Miasto Raciąż na podstawie analizy danych Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2014-2015

Tabela nr 3. Zestawienie wskaźników dot. występowania przemocy w rodzinie

Instytucja zakładająca Niebieską Kartę	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego	
	2014	2015
Policja	14	9
Oświata	0	0
MOPS	1	0
Razem	15	9

Do najczęściej zgłaszanych form przemocy w Gminie Miasto Raciąż należą zachowania wchodzące w skład katalogu przemocy fizycznej i psychicznej, takie jak: popychanie, uderzanie, poniżanie, ośmieszanie, wyzwiska, straszenie, itp.

W roku 2014 na 15 osób wskazane w formularzu „A” Niebieskiej Karty jako osoby doświadczające przemocy ze strony najbliższych było 12 kobiet, 3 mężczyzn.

W 2015 roku na 9 osób doznających przemocy to 7 kobiet, oraz 2 mężczyzn.

Wśród czynników wpływających na występowanie przemocy wymienić należy:

- brak umiejętności rozwiązywania konfliktów bez używania przemocy,
- uzależnienia i nadużywanie alkoholu,
- stereotypy i mity,

predyspozycje indywidualne osoby stosującej przemoc.

W ujawnionych przypadkach przemoc w rodzinie lub w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie występuje przemoc prowadzona jest tzw. procedura:

„Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, oświaty, służby zdrowia, GKRPA, organizacji pozarządowych, a działania te koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

W celu rozwiązywania problemów związanych z przemocą w danej rodzinie Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupę roboczą, do zadań której należy opracowanie i realizacja indywidualnego dla każdej rodziny planu pomocy, monitorowanie sytuacji rodziny, dokumentowanie działań podejmowanych wobec danej rodziny i efektów tych działań.

Do najczęściej podejmowanych przez grupy robocze interwencji mających na celu zahamowanie przemocy w rodzinie jest:

- skierowanie dorosłych osób doznających przemocy do specjalistów (psycholog, prawnik, pedagog),
- opracowanie planu pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie,
- rozmowy z osobami uwikłanymi w przemoc prowadzone przez członków grupy roboczej,
- powiadomienie sądu rodzinnego o sytuacji dziecka, powiadomienie prokuratury,
- wezwanie osoby stosującej przemoc i nadużywającej alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego lub kierowanie wniosku o leczenie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- współpraca z pedagogami szkolnymi, wychowawcami.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą na podstawie procedury Niebieskiej Karty nie wymaga zgody osób pozostających w tej rodzinie.

Praca z rodziną dotkniętą przemocą wymaga szerokiego spektrum interwencji, gdyż w wielu rodzinach oprócz zachowań przemocowych diagnozuje się zwykle kilka powiązanych ze sobą problemów: uzależnienie alkoholowe, trudna sytuacja materialna, bezrobocie, problemy mieszkaniowe, zaburzenia emocjonalne, konflikty w rodzinie, problemy wychowawcze.

Analiza problemowa SWOT

Mocne strony - dobrze przygotowana i zaangażowana kadra - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Raciąż na lata 2012-2020	Słabe strony - małe zainteresowanie osób stosujących przemoc programami korekcyjno- edukacyjnymi, - „mentalne przywiązanie społeczeństwa do przemocy” – panujące mity i stereotypy,
Szanse - oferta szkoleniowa dostępna dla potrzeb osób zawodowo i społecznie wspierających rodziny z problemami - psychoedukacja rodziców - kampanie społeczne	Zagrożenia - poczucie bezkarności wśród osób stosujących przemoc w rodzinie, - problemy mieszkaniowe rodzin

Najważniejsze potrzeby i kierunki działań:

1. zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie – działania profilaktyczne,
2. interwencja i pomoc w rodzinach gdzie przemoc występuje,
3. podnoszenie jakości pomocy osobom doznającym przemocy.

CZEŚĆ PROGRAMOWA

Program jest skierowany do ogółu mieszkańców gminy miasto Raciąż, w tym szczególnie do:

- osób doznających przemocy w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,

- świadków przemocy.

Cele główne programu:

1. wspieranie i pomoc doznającym przemocy rodzinie i przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej oraz w przerwaniu i skutecznym zatrzymaniu cyklu przemocy,
2. skuteczna interwencja wobec sprawców przemocy w rodzinie – zakończenie stosowania przemocy,
3. rozwój specjalistycznej oferty pomocowej dla osób, które doświadczają szkód spowodowanych przemocą w rodzinie – kształtowanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania i czas realizacji zadań:

1. program zawiera zadania stanowiące kontynuacje działań zawartych w poprzednim programie, jak również wytycza nowe wyzwania, które SA zgodne z zasadami realizmu i wykorzystania możliwości i zasobów Gminy. Większość zadań ma charakter zadań stałych, tzn. takich, które mogą wchodzić w zakres indywidualnego planu pomocy rodzinie dotkniętej przemocą.
2. czas ich realizacji przewidziany jest na okres pięciu lat.

Tabela 4. Zadania i instytucje odpowiedzialne za ich realizację

Lp.	Zadania	Instytucja odpowiedzialna za realizację zadania	Czas realizacji
Cel 1.			
Wspieranie i pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej oraz w przerwaniu i skutecznym zatrzymaniu cyklu przemocy			
1.	Działalność Zespołu Interdyscyplinarne go	Burmistrz Gminy Miasta Raciaż	2016-2020
2.	Planowanie i realizacja działań w zakresie ochrony osób doznających przemocy w rodzinie – stosowanie procedury Niebieskiej Karty	Zespół Interdyscyplinarne	2016-2020
3.	Prowadzenie pracy socjalnej oraz organizowanie	Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2020

	poradnictwa specjalistycznego: z prawnikiem, psychologiem, pedagogiem		
Cel 2.			
Skuteczna interwencja wobec sprawców przemocy w rodzinie – zakończenie stosowania przemocy.			
4.	Działania interwencyjne i prewencyjne wobec sprawców przemocy; rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze i monitoring	Policja	2016-2020
5.	Kierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do programów korekcyjno-edukacyjnych	Zespół Interdyscyplinarny	2016-2020
6.	Objęcie procedurą leczenia odwykowego osób stosujących przemoc, które wymagają podjęcia leczenia	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2016-2020
Cel 3.			
Rozwój specjalistycznej oferty pomocowej dla osób, które doświadczają szkód spowodowanych przemocą w rodzinie – kształtowanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.			
7.	Szkolenie pracowników instytucji i służb w zakresie rozpoznawania i interwencji w sytuacji przemocy domowej	Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny	2016-2020
Cel 4			
Profilaktyka przemocy w rodzinie.			
8.	Prowadzenie działań psychoedukacyjnych	Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2020

	h wśród mieszkańców Miasta w zakresie zjawiska przemocy i radzenia sobie z nim przy współpracy ze szkołami, służbą zdrowia, policją, organizacjami pożytku publicznego	Zespół Interdyscyplinarny	
9.	Promowanie i rozwijanie umiejętności stosowania przez rodziców metod wychowania bez przemocy (w ramach współpracy ze szkołami oraz przedszkolami)	Ośrodek Pomocy Społecznej Instytucje Oświaty	2016-2020
10.	Podnoszenie świadomości i wrażliwości wobec przemocy w rodzinie przy równoczesnym podnoszeniu kompetencji w radzeniu sobie z przemocą(treningi, szkolenia)	Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny	2016-2020
11.	Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie i ewaluacja programu	Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2020

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Realizatorem programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążu. Za realizację poszczególnych zadań odpowiedzialne są instytucje i organizacje wyszczególnione w części programowej (tabela nr 4). Aby zrealizować postulaty interdyscyplinarności i kompleksowości

programu zakłada się współpracę z wymiarem sprawiedliwości, jednostkami służby zdrowia, placówkami oświatowymi. Program realizowany będzie do 31 grudnia 2020 roku.

Budżet programu

1. Realizacja programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy Miasto Raciąż, dotacji oraz środków pozyskanych z innych źródeł.

Ewaluacja

1. Program będzie ewaluowany poprzez systematyczną sprawozdawczość (raz w roku). Podstawowymi wskaźnikami służącymi do ewaluacji programu są:

Liczba Niebieskich Kart, ilość interwencji, ilość osób korzystających z pośrednictwa specjalistycznego, ilość i rodzaj przeprowadzonych działań profilaktycznych.

2. Roczne sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przekładane będzie Burmistrzowi do końca I kwartału następnego roku.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej
Andrzej Wojciech Stąpiszewski